

ДОКЛАД

ЗА ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА

ТП „ДГС КЮСТЕНДИЛ“

ПРЕЗ 2023Г.

Настоящото проучване е извършено в периода 01.01.2023 г.- 31.12.2023г. във връзка с годишния мониторинг на горите с висока консервационна стойност / ГВКС/ за територията на ТП „ДГС Кюстендил“.

Инвентаризацията и мониторинга са направени съгласно **„Система за провеждане на мониторинг на биологичното разнообразие в горите с висока консервационна стойност“** на територията на ТП ДГС Кюстендил.

ТП ДГС „Кюстендил“ носи името на гр.Кюстендил, където е седалището на неговото административно управление. На север граничи с ДГС „Трън“, на североизток с ДГС „Земен“ и ДГС „Радомир“, на изток с ДГС „Дупница“ и ДГС „Невestino“, на юг с ДЛС „Осогово“ и на запад с република Сърбия. Общата площ на стопанството е 37338,2 ха.

Климатичната характеристика на района е твърде разнообразна. Най-благоприятни за развитието на дървесната растителност са климатичните условия в районите с надморска височина 800-1300 м на север и 900-1500 м на юг. В по-ниските места на стопанството, ограничаващ фактор е недостигът на влага, особено на припечни изложения. Това е и основната причина за недобрите резултати при бял боровите култури под 900 м.н.в. Ниските зимни температури не са проблем за естествената растителност, но ограничават възможностите за развитие на чуждоземни дървесни видове.

На територията на ТП ДГС Кюстендил са установени следните типове и подтипове почви – канелени горски, излужени, кафяви горски, хумусно карвонатни, алувиално-делувиални.

Територията на стопанството попада в две горскорастителни области със съответните им пояси и подпояси.

Естествената дървесна растителност в подпояса на хълмисто – предпланинските смесени широколистни гори е представена от издънкови гори с участие на космат дъб, цер, и благун. Те са с ниска продуктивност, но са в голяма степен увредени вторично от дългогодишно човешко въздействие. Създадените култури (предимно от черен бор) са със средна и ниска продуктивност, но са в сравнително добро състояние. От храстите са

разпространени червената смрика и драката, което е показателно за ниската овлажненост, така характерна за подпояса.

Естествената растителност в подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела е представена от чисти и смесени издънкови насаждения с участие в състава на горун, благун, цер, бук и габър. На хумусно-карбонатни почви участие в състава има и космат дъб. На отделни места се е запазил и семенен горун и цер, но той е в лошо състояние, поради продължително клоносечно стопанисване. В горната част на подпояса на северни изложния се появява семенен бук.

В този подпояс са създадени редица култури предимно от бял и черен бор и в по-малка степен дугласка, смърч, червен дъб, липа, бреза, акация и др. Състоянието на черния бор е сравнително добро. Не същото може да се каже за културите от бял бор.

Големи каламитетни нападения от върхов и шестзъб корояд слагат под съмнение бъдещето на бял боровите култури на територията на стопанството.

Създадените култури от дугласка са в добро състояние. Лоши резултати се наблюдават при брезата, която страда от снеголоми и суховършии.

Подпоясът на среднопланинските гори от бук, ела и смърч се характеризира с доминирането на семенния бук като основен лесообразувател. На южните склонове се среща семенен горун и цер, а като спътници габър, трепетлика и бреза.

В билните части на Краище и Милевска планина, на голи площи масово се настанява бял бор. Върху средно богати и богати месторастения на сенчести изложения под боровите култури се настанява характерната за района широколистна растителност. От храстите са разпространени леската, дрянът и ивата, като последната се настанява върху букови сечища и влошава структурата на младите насаждения.

I. СОБСТВЕНОСТ НА ГОРИТЕ И ПРОМЕНИ В НАЧИНА НА ПОЛЗВАНЕТО ИЛИ ФУНКЦИОНАЛНИТЕ КАТЕГОРИИ НА ГОРИТЕ.

През 2023 г. площта на стопанството остава непроменена.

II. ИЗВЪРШЕНИ ГОРСКОСТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС КЮСТЕНДИЛ (ЗАЛЕСЯВАНИЯ, СЕЧИ (ВИД НА СЕЧТА И ПЛОЩИ), НАПРАВА НА ГОРСКИ ПЪТИЩА И ДР).

Извършените лесокултурни дейности през 2023 година са както следва:

- През пролетта на 2023 г. са залесени 246 дка горски култури за възстановяване на гори след проведени санитарни сечи. Използваните дървесни видове са: черен бор, цер, зимен дъб.
- Извършено е попълване на 2 и 3 годишни горски култури на обща площ от 131 дка.
- Извършено е двукратно отглеждане през годината на 1-, 2- и 3-год. горски култури са 1244 дка.

- Извършено е отглеждане на млади насаждения без материален добив на площ от 157 дка както следва по подотдели:
- Залесяване през 2024 г. на обща площ от 246 дка.

Разсадниковото производство обхваща 2 броя разсадници. Производството на фиданки е съсредоточено в разсадник „Долно Уйно. В разсадник „Трекляно” има 727 броя пикирани декоративни иглолистни фиданки от Борисова ела.

Извършените лесокултурни дейности са изпълнени със собствени работници, в разсадниците и след проведени процедури и определени изпълнители по реда и спазване на изискванията на Наредба за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горските територии държавна и общинска собственост и за ползване на дървесина и недървесни горски продукти.

На територията на ТП ДГС Кюстендил са използвани само разрешени препарати за растителна защита.

Изпълнението на дейностите е извършено при спазване на действащата нормативна уредба.

Предвиденото ползване на дървесина за 2023 година е в размер на 56 023м³.стояща маса или 45 471 м³ лежаща маса .

През 2023 година са изведени санитарни сечи на площ 295 дка., от които е добита 5137 м³ дървесина и принудителни сечи 26 дка., от които е добита 326 м³дървесина.

Добивът и реализацията на дървесината са извършени след проведени процедури и определени изпълнители по реда и при спазване изискванията на Наредба за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горски територии- държавна и общинска собственост, и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти.

Изпълнението на дейностите е осъществено при спазването на действащата нормативна уредба.

За добива на дървесина през 2023 г. бяха сключени договори с 13 фирми, които бяха запознати с изискванията на стандарта. В тръжните документи за съответните процедури беше заложено изискване за представяне на фактура за закупено защитно облекло, съответстващо на работните позиции.

През 2023 г. са почистени 1570 м. съществуващи минерализовани ивици.

През 2023 г. е извършен ремонт на съществуващи горски пътища като за опазване на същите фирмите, извършващи горскостопански дейности, са информирани и са им издавани разрешителни за достъп за превозните средства. За годината са издадени 381 бр. разрешителни за достъп до ГТ.

На територията на ТП ДГС Кюстендил през 2023 г. са възникнали 3 брой пожари в горски територии, на обща площ 88 дка.

III. ВИД И КОЛИЧЕСТВО НА ДОБИТИТЕ ПРОДУКТИ(ВКЛ. НЕДЪРВЕСНИ ГОРСКИ ПРОДУКТИ).

Добитата и реализирана дървесина за периода 01.01.2023г – 31.12.2023 г. е както следва:

Общ дърводобив- **43964 м³**

- **от стояща дървесина на корен – 26251 м³**
 - *в това число 96 м³ от повредена дървесина*
 - **по ценоразпис на склад- 16608 м³**
 - *в това число 5079 м³ от повредена дървесина*
 - **продажба на стояща дървесина на корен на физически лица за собствени нужди 1105 м³**
 - *в това число 172 м³ от повредена дървесина*
- Общият обем на усвоената повредена дървесина е 5347 м³.**

През 2023 г. са добивани недървесни горски продукти на територията на стопанството както следва:

- Билки на стойност – 54,00 лв.
 - Плодове(шипка, дренка, к. кестен) – 75,00 лв
 - Гъби - 60,00 лв.
- Общо 189,00 лв.

IV. ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ГОРИТЕ(РЕЗУЛТАТИ ОТ ЛЕСОПАТОЛОГИЧНИ ОБСЛЕДВАНИЯ И ЛЕСОЗАЩИТНИ МЕРОПРИЯТИЯ).

През 2023 г. При извършените лесопатологични обследвания и постъпилите и регистрирани 114 бр. ЛПО за нападения и щети от биотични и абиотични фактори и оценка на здравословното състояние на горите на ТП ДГС Кюстендил са установени:

От биотични фактори 100 бр., абиотични 8 бр., разсадници 6 бр. :

Насекомни вредители по иглолистните и широколистните видове 100 бр. в това число:

- Борова процесия – 37 бр.
- Педомерки и листоврътки – 3 бр.
- Корояди - 37 бр.,
- Ръждива борова листна оса – 23 бр.

Абиотични – в това число:

- повреди от пожари -5бр.
- снеголом – 3бр.
- повреди на фиданки в разсадника – 6 бр.

През 2023 г. е извършен мониторинг на борова процесия */Thaumetopoea pityocampa/*. Като са заложени 20 бр. фероми.

V. ВЪЗДЕЙСТВИЯ НА ГОРСКОСТОПАНСКИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ВЪРХУ ПОПУЛАЦИИТЕ ОТ РАСТИТЕЛНИ И ЖИВОТИНСКИ ВИДОВЕ, ПОЧВИТЕ И ВОДНИТЕ РЕСУРСИ.

След приключване на горскостопанските дейности /изведени сечи/ през 2023г. е извършена оценка на въздействието на изведената сеч върху ключови елементи на околната среда, съседни имоти и инфраструктура на територията на ТП „ДГС

Кюстендил“. От изготвените и направени оценки на въздействието може да се направят следните по-обща констатации относно:

- Повреди по подраст в насажденията с извършена оценка – не са установени.
- Повреди по оставащия дървостой – не са констатирани повреди над допустимите / над 2 % по брой от оставащите на корен дървета/.
- Създаване на условия за активизиране на почвена ерозия – тракторните и коларски пътища с опасности за развитие на ерозионни процеси са рехабилитирани или са поставени купчини от клони, изискванията и начина са описани в изготвените карнет - описи и технологични планове.
- Оставяне на мъртва дървесина – в насажденията с изведени сечи е налична мъртва дървесина, както лежаща, така и стояща.
- Въздействие върху идентифицираното биологично разнообразие - при установяване се описва в технологичния план и карнет – опис на насажденията, като се описват и мерките за тяхното опазване.
- Водни ресурси на територията или в близост до насажденията - при наличие на водни течения и дефиниране на мерки за опазване в листа за предварителна оценка мерките са записани и след маркиране в карнет – опис и технологичния план на насаждението.
- Въздействие върху съседни насаждения – не са констатирани неблагоприятни въздействия след извеждане на сечта.
- Въздействия върху съседни имоти и инфраструктура – не са констатирани неблагоприятни въздействия.

VI. МОНИТОРИНГ НА ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ, ВКЛ. МОНИТОРИНГ НА ВКС.

Във връзка с мониторинга за наличие на ВКС 1.1 ежегодно се проверява в РИОСВ или на интернет страницата им за новосъздадени защитени територии и/ или зони, както и за ограничения посочени в заповедите за обявяването им и изискванията на плановете им за управление.

Разработени са формуляри за мониторинг на биологичното разнообразие видовете от ВКС 1.2 и 1.3 редки, застрашени и ендемични животински видове, формуляр за мониторинг на ВКС 3- редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми на територията на ТП ДГС Кюстендил.

През 2023г. са попълнени формуляри за следните **животински** видове:

- Гълъб Хралунар/*Columba oenas*/ - 1 бр.
- Черен кълвач/*Drylocopus martius*/ - 9 бр.
- Голям Ястреб/*Accipiter gentius*/ - 5 бр.
- Малък Ястреб/ *Accipiter nisus*/ - 4 бр.
- Шипоопашата костенурка /*Testudo hermanni*/ - 5 бр.
- Видра /*Lutra lutra*/ - 1 бр.

През 2023г. са попълнени формуляри за следните **растителни** видове:

- Змиярник /*Arum maculatum*/ - 1 бр.
- Скална метличина /*Centurea rupestris*/ - 1 бр.
- Анасонов лопен /*Verbaskum anisophyllum*/ - 1 бр.
- Шарпланински ранилист /*Betonika scordica*/ - 1 бр.

Попълнени са формуляри за насаждения, определени за Гори фаза на старост.

В Горите с висока консервационна стойност на територията на ТП „ДГС Кюстендил“ се извърши мониторинг – до момента обособените ВКС са в добро здравословно състояние, дължащо на добрите практики за стопанисване.

VII. СОЦИАЛНО ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ – ПРОМЕНИ В ОБЩЕСТВОТО И/ ИЛИ ОТНОШЕНИЕТО ИМ СПРЯМО ГОРСКИТЕ РЕСУРСИ И ДЕЙНОСТИ.

Запознаване на местното население и всички заинтересовани страни с принципите на горска сертификация ще удостовери, че стопанисването и управлението на горските територии – собственост на ТП „ДГС Кюстендил“ се осъществява по отговорен начин, съчетаващ екологичните, икономическите и социални ползи от горите.

VIII. СРЕЩИ С ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ, СВЪРЗАНИ СЪС СТОПАНИСВАНЕТО НА ГОРИТЕ.

През 2023г. с общините и кметствата бяха направени необходимите срещи, свързани с обичайната дейност и възможности за поставяне на различни проблеми.

Бяха разглеждани въпроси относно, задоволяване на нуждите от местното население с дърва за огрев, за собствени нужди и дървен материал, както и опазване на горските територии от посегателства и пожари.

IX. ОЦЕНКА НА ПРОДУКТИВНОСТТА И ЕФЕКТИВНОСТТА НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО.

За подобряване ефективността и продуктивността е необходимо популяризиране на ползите от прилагане на стандарта по горска сертификация, при стопанисването и управлението на горите от ТП „ДГС Кюстендил“, насочено към всички заинтересовани страни.

/инж. М. Миланов – зам. директор „ПГТ“/